

ВИСНОВОК

щодо проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо ефективного забезпечення права ув'язнених та засуджених на надання безоплатної правничої допомоги (реєстр. № 12073 від 27 вересня 2024 року)

За дорученням Голови Верховної Ради України від 27 вересня 2024 року Комітет з питань правової політики розглянув на своєму засіданні 12 грудня 2024 року (протокол № 177) проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо ефективного забезпечення права ув'язнених та засуджених на надання безоплатної правничої допомоги (реєстр. № 12073 від 27 вересня 2024 року), поданий народним депутатом України Ватрасом В.А. та іншими народними депутатами України (далі – Законопроект).

Так, згідно з пояснювальною запискою Законопроект розроблений з метою ефективного забезпечення права ув'язнених та засуджених на надання безоплатної правничої допомоги при застосуванні адміністрацією установи виконання покарань заходів стягнення.

Для досягнення вказаної мети у Законопроекті пропонується: внести зміни до частини п'ятнадцятої статті 134 Кримінально-виконавчого кодексу України (далі – КВК України), якими передбачити, що при накладенні стягнення на засудженого до позбавлення волі адміністрація колонії зобов'язана невідкладно, але не пізніше двадцяти чотирьох годин, надати йому можливість у встановленому порядку повідомити про це близьких родичів, адвоката або інших фахівців у галузі права, які за законом мають право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи; встановити для дисциплінарної комісії обов'язок зупинити дисциплінарне провадження щодо засудженого до позбавлення волі до моменту отримання копії рішення про надання безоплатної вторинної правничої допомоги у разі, якщо такий засуджений не має доступу до адвоката або фахівця в галузі права; частину першу статті 19 Закону України «Про безоплатну правничу допомогу» (далі - Закон) доповнити новим абзацом другим та передбачити, що «у разі отримання від адміністрації установи виконання покарань звернення осіб, зазначених у пункті 9 частини першої статті 14 цього Закону, про надання безоплатної вторинної правничої допомоги, для здійснення представництва її інтересів під час засідання дисциплінарної комісії центр з надання безоплатної правничої допомоги зобов'язаний негайно прийняти рішення про надання безоплатної вторинної правничої допомоги».

На думку суб'єктів права законодавчої ініціативи, прийняття Законопроекту дасть можливість врегулювати існуючі проблемні питання, та в свою чергу створить необхідні передумови для розвитку і підвищення якості надання безоплатної правничої допомоги, а також прийняття пропонованих Законопроектом змін стане суттєвим кроком у питаннях забезпечення права ув'язнених та засуджених на надання безоплатної правничої допомоги при застосуванні адміністрацією установи виконання покарань заходів стягнення.

Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу розглянувши Законопроект визнав його положення такими, що регулюються національним законодавством країн-членів Європейського Союзу та не підпадають під дію міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини Законопроект підтримується.

Міністерство юстиції України розглянувши Законопроект, підтримало його положення, надавши при цьому пропозиції Міністерства соціальної політики України та експертний висновок Міністерства фінансів України. Зокрема у своєму експертному висновку Міністерство фінансів України зазначає, що реалізація Законопроекту не матиме впливу на показники видатків Державного бюджету України, а його положення не суперечать бюджетному законодавству.

Міністерство соціальної політики України у свою чергу зауважень до Законопроекту не висловило.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України (далі – ГНЕУ) за результатами аналізу положень Законопроекту висловило свої зауваження та пропозиції до нього. ГНЕУ звертає увагу, що під час реалізації права на безоплатну правничу допомогу не допускається застосування привілеїв чи обмежень до осіб за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, місця проживання, за мовними або іншими ознаками (стаття 4 Закону). З огляду на таке, ГНЕУ вважає, що виокремлення з усіх перелічених у статті 14 Закону категорій осіб лише однієї (осіб, засуджених до покарання у виді довічного позбавлення волі, позбавлення волі на певний строк, тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців або обмеження волі) та встановлення для неї більш привілейованого порядку розгляду звернень про надання безоплатної вторинної правничої допомоги виглядає недостатньо обґрунтованим законодавчим кроком.

Офіс підтримки адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу зазначив, що правовідносини, які плануються врегулювати законопроектом, не регулюються правом ЄС та Угодою про асоціацію з ЄС, а охоплюються положеннями Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та актами Ради Європи.

У Конституції України визначається, що Україна є демократична, соціальна, правова держава (стаття 1), права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави; держава відповідає перед

людиною за свою діяльність; утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (частина друга статті 3), органи державної влади, у тому числі й Верховна Рада України як єдиний орган законодавчої влади в Україні, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (частина друга статті 6, частина друга статті 19, стаття 75).

Положеннями Конституції України передбачено, що права і свободи людини і громадянина визначаються виключно законами України (пункт 1 частини першої статті 92). Відповідно до статті 59 Основного Закону України кожен має право на професійну правничу допомогу, а у випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно.

Прийняття законів належить до повноважень Верховної Ради України як єдиного органу законодавчої влади в Україні (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України).

На думку членів Комітету під час доопрацювання Законопроекту № 12073 є необхідність застосувати до нього частину першу статті 116 Регламенту Верховної Ради України щодо внесення пропозицій і поправок щодо виправлень, уточнень, усунення помилок та/або суперечностей у його тексті, інших структурних частин законопроекту та/або інших законодавчих актів, що не були предметом розгляду в першому читанні та відповідають предмету його правового регулювання.

З огляду на зазначене, враховуючи приписи статей 93, 111, 114, 116 Регламенту Верховної Ради України, Комітет з питань правової політики вирішив:

1. Рекомендувати Верховній Раді України включити до порядку денного дванадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо ефективного забезпечення права ув'язнених та засуджених на надання безоплатної правничої допомоги (реєстр. № 12073 від 27 вересня 2024 року), поданий народним депутатом України Ватрасом В.А. та іншими народними депутатами України, та за результатами розгляду в першому читанні прийняти за основу.

2. Звернутись до Голови Верховної Ради України з пропозицією відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України оголосити на пленарному засіданні під час розгляду цього Законопроекту про необхідність внесення пропозицій і поправок щодо виправлень, уточнень, усунення помилок та/або суперечностей у тексті зазначеного законопроекту, інших структурних частин законопроекту та/або інших законодавчих актів, що не були предметом розгляду в першому читанні та відповідають предмету правового регулювання законопроекту

3. Доповідачем від Комітету з цього питання під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити Голову підкомітету з питань організації та діяльності адвокатури, органів надання правової допомоги Ватраса В.А.

Голова Комітету

Д.В. МАСЛОВ

